

บทที่ 1

บทนำ

ความสำคัญของเรื่อง

คน คือทรัพยากรที่สำคัญที่สุดของประเทศ จะเห็นได้ว่าประเทศใดมีประชากรที่มีคุณภาพย่อมได้เปรียบกว่าประเทศที่มีประชากรโดยคุณภาพ ประชากรจะมีคุณภาพได้จะต้องมีสุขภาพพลานามัยที่แข็งแรงสมบูรณ์ ไม่มีโรคภัยไข้เจ็บ ดังนั้น การสาธารณสุขจึงเป็นสิ่งสำคัญสำหรับทุกประเทศ ดังจะเห็นได้ว่า ประเทศต่าง ๆ เกือบทั่วโลกเล็งเห็นถึงความสำคัญของสุขภาพอนามัยของประชาชน จึงร่วมมือกันจัดตั้งองค์การอนามัยโลก (World Health Organization) ชื่อย่อ WHO ขึ้นเพื่อเป็นองค์การที่ร่วมมือกันให้ความช่วยเหลือและพัฒนาการทางด้านสาธารณสุขแก่มวลสมาชิกอย่างทั่วถึง

สำหรับประเทศไทย รัฐบาลได้เล็งเห็นถึงความสำคัญทางด้านสุขภาพอนามัยของประชาชน จึงได้จัดตั้งหน่วยงานกระทรวงสาธารณสุข เพื่อทำหน้าที่รับผิดชอบในการให้บริการด้านสุขภาพอนามัยแก่ประชาชน บริการของรัฐจัดให้ในลักษณะสวัสดิการสังคม อย่างไรก็ตามบริการที่รัฐจัดให้แก่ประชาชนนั้นยังไม่เพียงพอและยังไม่ทั่วถึง โดยเฉพาะบริการของโรงพยาบาลซึ่งยังขาดแคลนอีกจำนวนมาก ทั้งนี้เกิดจากสาเหตุหลายประการ ดังนั้น จึงมีองค์การการกุศลหลายแห่งดำเนินจัดตั้งโรงพยาบาลขึ้นมาช่วยรัฐในบางท้องถิ่น แต่ก็ยังมีจำนวนน้อยและจำกัด ทั้งนี้เพราะลักษณะของโรงพยาบาลที่จัดตั้งขึ้นนั้นจัดตั้งขึ้นในลักษณะสาธารณกุศลมิใช่ธุรกิจที่หวังผลกำไร ในระยะเวลาประมาณ 10 ปีที่ผ่านมาได้มีการลงทุนก่อสร้างโรงพยาบาลเอกชนในลักษณะธุรกิจมากขึ้น นับเป็นการช่วยแบ่งเบาภาระการรักษายาบาลไปจากรัฐได้มาก รัฐบาลตระหนักถึงความสำคัญในข้อนี้ จึงได้พิจารณาให้การสนับสนุน และส่งเสริมกิจการโรงพยาบาลเอกชน โดยออกบัตรส่งเสริมการลงทุนให้ตั้งแต่ ปี พ.ศ. 2515 เป็นต้นมา

ดังนั้น จึงได้ทำการวิเคราะห์ทางการเงินของอุตสาหกรรมประเภทนี้ เพื่อให้ทราบถึงสมรรถภาพในการดำเนินงาน สมรรถภาพในการหากำไร สภาพความเสี่ยง ตลอดจนปัญหา

ด้านการเงินอื่น ๆ โดยหวังว่าจะเป็นประโยชน์ต่อผู้สนใจ ผู้ประกอบการและนักลงทุน ที่จะทราบฐานะทางการเงิน และแนวโน้มในอนาคตของอุตสาหกรรมโรงพยาบาลเอกชน

วัตถุประสงค์ของการศึกษา

วิทยานิพนธ์เรื่อง การวิเคราะห์ทางการเงิน ของโรงพยาบาลเอกชนที่ได้รับการส่งเสริมการลงทุนในเขตกรุงเทพมหานคร มีความมุ่งหมายที่จะ

1. ศึกษาโครงสร้างทั่วไปของอุตสาหกรรมโรงพยาบาลเอกชน ซึ่งได้รับการส่งเสริมการลงทุนในเขตกรุงเทพมหานคร เช่น วิวัฒนาการการดำเนินงาน ขอบข่ายการให้บริการ อุปสงค์ อุปทาน และการตลาด เป็นต้น
2. วิเคราะห์ฐานะทางการเงินของกิจการ 4 ปีย้อนหลัง (2520 - 2523) นำมาเปรียบเทียบ และศึกษาถึงความแตกต่างในฐานะทางการเงินของกิจการขนาดใหญ่ ขนาดกลางและขนาดเล็ก โดยการคำนวณอัตราส่วนทางการเงิน จัดทำงบที่มาและการใช้เงินทุน วิเคราะห์ด้วย (Commonsize) และคำนวณรายได้เฉลี่ยต่อบุคคล และค่าใช้จ่ายเฉลี่ยต่อบุคคล เป็นต้น
3. ศึกษาข้อบกพร่อง ตลอดจนปัญหาต่าง ๆ ทางด้านการเงินที่เกิดขึ้นในอุตสาหกรรม ทั้งด้านการบริหารการเงินและผลของการดำเนินงาน

ขอบเขตของการศึกษา

คำว่า "โรงพยาบาล" ในที่นี้ หมายความถึง สถานที่รับรักษาพยาบาลผู้ป่วย และมีเตียงรับผู้ป่วยไว้ค้างคืน

ความสมบูรณ์และความถูกต้องของผลการศึกษารูปการวิเคราะห์ ขึ้นอยู่กับความสมบูรณ์และความถูกต้องแห่งงบการเงิน งบการเงินทั้งสิ้นที่ถูกลำมาวิเคราะห์เป็นงบที่กิจการนำส่ง กองทะเบียนธุรกิจ กรมทะเบียนการค้า กระทรวงพาณิชย์ ในการวิเคราะห์นี้ ได้ทำการวิเคราะห์ข้อมูลดังกล่าวเป็นพื้นฐาน ฉะนั้นความสมบูรณ์ของการวิเคราะห์จึงขึ้นอยู่กับความสมบูรณ์ของงบการเงินที่กิจการนั้น ๆ แจ้งต่อทางราชการ ว่ามีความสมบูรณ์เพียงใด

ในการวิเคราะห์รายละเอียดข้อมูลต่าง ๆ ที่นำมาวิเคราะห์ได้รวบรวมจนถึงสิ้นปี พ.ศ. 2523 เท่านั้น โดยทำการศึกษาและเก็บข้อมูลของผู้ประกอบธุรกิจโรงพยาบาลเอกชนเฉพาะที่ได้รับการส่งเสริมการลงทุน ในเขตกรุงเทพมหานคร ซึ่งมีจำนวน 23 แห่ง แต่ในจำนวนนี้มีจำนวน 6 แห่ง ยังไม่เปิดดำเนินการในช่วงที่ทำการวิเคราะห์จึงต้องคัดออก คือ

1. บริษัท ราชคำริเวชกิจ จำกัด คือ โรงพยาบาลบำรุงราษฎร์
2. บริษัท โรงพยาบาลทุ่งมหาเมฆ จำกัด คือ โรงพยาบาลกฤษีพิทักษ์
3. บริษัทโรงพยาบาลดวงเวียงใหญ่ จำกัด คือ โรงพยาบาลมิตรภาพวงเวียงใหญ่
4. บริษัท เอฟแอนด์เอส จำกัด (ภายหลังไม่เปิดดำเนินการ)
5. บริษัท โรงพยาบาลบางไผ่ จำกัด คือ โรงพยาบาลบางไผ่
6. บริษัท โรงพยาบาลบางขุนเทียน จำกัด คือ โรงพยาบาลบางขุนเทียน

ฉะนั้น จึงเหลือโรงพยาบาลที่นำมาวิเคราะห์ จำนวน 17 แห่ง และได้แบ่งออกตามมูลค่าสินทรัพย์ถาวรสุทธิได้เป็น 3 ขนาด คือ

โรงพยาบาลขนาดใหญ่ มีสินทรัพย์ถาวรสุทธิสูงกว่า 40 ล้านบาทขึ้นไป ซึ่งประกอบด้วยโรงพยาบาล 7 แห่ง คือ

1. บริษัท สุขุมวิทเวชกิจ จำกัด คือ โรงพยาบาลสมิตติเวช
2. บริษัท ประสิทธิ์พัฒนา จำกัด คือ โรงพยาบาลพญาไท
3. บริษัท โรงพยาบาลกรุงธน จำกัด คือ โรงพยาบาลกรุงธน
4. บริษัท เพชรบุรีการแพทย์ จำกัด คือ โรงพยาบาลเพชรเวช
5. บริษัท กรุงเทพดุสิตเวชการ จำกัด คือ โรงพยาบาลกรุงเทพ
6. บริษัท โรงพยาบาลธนบุรี จำกัด คือ โรงพยาบาลธนบุรี
7. บริษัท โรงพยาบาลเปาโลเมโมเรียล จำกัด คือ โรงพยาบาลเปาโลเมโมเรียล

โรงพยาบาลขนาดกลางมีสินทรัพย์ถาวรสุทธิ 20 - 40 ล้านบาท ซึ่งประกอบด้วยโรงพยาบาล 5 แห่ง คือ

1. บริษัท การแพทย์สยาม จำกัด คือ โรงพยาบาลสยาม

2. บริษัท โรงพยาบาลมहेลักษ์ จำกัด	คือ โรงพยาบาลมहेลักษ์
3. บริษัท เกษาทิพย์ จำกัด	คือ โรงพยาบาลเกษรา
4. บริษัท วิชัยยุทธ จำกัด	คือ โรงพยาบาลวิชัยยุทธ
5. บริษัท ส่งสัมพันธ์ จำกัด	คือ โรงพยาบาลแพทยปัญญา

โรงพยาบาลขนาดเล็ก มีสินทรัพย์ถาวรสุทธิต่ำกว่า 20 ล้านบาท ลงไป ซึ่งประกอบด้วยโรงพยาบาล 5 แห่ง คือ

1. บริษัท โรงพยาบาลเพชรบุรี จำกัด	คือ โรงพยาบาลเพชรบุรีตัดใหม่
2. บริษัท รัตนสรวย จำกัด	คือ โรงพยาบาลวังวโรทัยการแพทย์
3. บริษัท ปิยะศิริ จำกัด	คือ โรงพยาบาลสุขุมวิท
4. บริษัท โรงพยาบาลพหลโยธิน จำกัด	คือ โรงพยาบาล พหลโยธิน
5. บริษัท โรงพยาบาลพระนคร จำกัด	คือ โรงพยาบาลพระนคร

สมมุติฐานที่ใช้ในการศึกษา

ในการวิเคราะห์เรื่องนี้ผู้ศึกษาได้ตั้งสมมุติฐานว่า กิจกรรมโรงพยาบาลขนาดใหญ่ (สินทรัพย์ถาวรสูงกว่า 40 ล้านบาทขึ้นไป) จะมีผลการดำเนินงานดีกว่ากิจกรรมโรงพยาบาลขนาดกลาง (สินทรัพย์ถาวร 20 - 40 ล้านบาท) และกิจกรรมโรงพยาบาลขนาดเล็ก (สินทรัพย์ถาวรต่ำกว่า 20 ล้านบาทลงไป) โดยเหตุผลที่ว่า กิจกรรมโรงพยาบาลขนาดใหญ่ มีความพร้อมเพียงและความสามารถในการให้บริการได้มากกว่า

ขั้นตอนและวิธีการศึกษา

การศึกษาวิจัยนี้จะเป็นการค้นคว้าและรวบรวมข้อมูลจาก รายงาน เอกสาร ประกอบกับการสัมภาษณ์บุคคลที่เกี่ยวข้องและสังเกตการณ์ โดยมีขั้นตอนดังนี้

1. รวบรวมรายชื่อ โรงพยาบาลเอกชน ซึ่งได้รับการส่งเสริมการลงทุน จากสำนักงาน คณะกรรมการส่งเสริมการลงทุน
2. เก็บรวบรวมข้อมูลงบการเงิน จากกระทรวงพาณิชย์

3. เก็บรวบรวมข้อมูลทั่วไป โดยการสัมภาษณ์จากเจ้าหน้าที่ของโรงพยาบาล และคนครัวจาก บทความ วารสาร เอกสาร ทั้งจากหน่วยงานของทางราชการและเอกชน
4. เรียบเรียงและจัดหมวดหมู่ของรายการต่าง ๆ ในงบการเงินเท่าที่จำเป็น สำหรับการคำนวณอัตราส่วนต่าง ๆ
5. วิเคราะห์ข้อมูลและสรุปผล โดยเครื่องมือทางการเงินที่สำคัญต่าง ๆ เช่น อัตราส่วนทางการเงิน งบแสดงแหล่งที่มาและใช้ไปของเงินทุน การมีส่วนร่วมตามแนวกิ่งและ จากถาวรวิเคราะห์แนวโน้ม เป็นต้น
6. หาข้อมูลเพิ่มเติม โดยการสัมภาษณ์และเปรียบเทียบผลที่สรุปได้
7. สรุปปัญหาและข้อคิดเห็น

ชนิดของข้อมูล

1. ข้อมูลปฐมภูมิ (Primary Data)
 - 1.1 การสัมภาษณ์ (Interview) โดยการสอบถามและสัมภาษณ์ เพื่อประมวลข้อมูลและข้อคิดเห็น จากบุคคลต่าง ๆ ในวงการที่เกี่ยวข้องได้แก่ เจ้าหน้าที่ คณะกรรมการส่งเสริมการลงทุน กระทรวงสาธารณสุข สมาคมโรงพยาบาลเอกชนแห่งประเทศไทย และผู้ประกอบการธุรกิจในโรงพยาบาลเอกชน
 - 1.2 การสังเกตการณ์ (Observation) โดยการศึกษาถึงการดำเนินงานของธุรกิจในอุตสาหกรรมประเภทนี้
2. ข้อมูลทุติยภูมิ (Secondary Data) โดยการค้นคว้าจากรายงานเอกสาร หนังสือคำร่าต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับอุตสาหกรรมโรงพยาบาลเอกชน เช่น พระราชบัญญัติ กฎข้อบังคับ ประกาศ และคำสั่งต่าง ๆ ของหน่วยราชการ รายงานสถิติ บทความ วารสาร เอกสารอื่น ๆ ของหน่วยราชการและเอกชน

ประโยชน์ที่ได้รับจากการศึกษา

1. จะทำให้สามารถเข้าใจโดยละเอียดเกี่ยวกับลักษณะโครงสร้างของ อุตสาหกรรมโรงพยาบาลเอกชน ในเขตกรุงเทพมหานคร
2. เพื่อประเมินอัตราส่วนมาตรฐานของทั้งอุตสาหกรรม โดยส่วนรวมในช่วง ปี พ.ศ. 2520 - 2523 และจากผลการวิเคราะห์ทางการเงิน จะทำให้ทราบถึงประสิทธิภาพการดำเนินงานและฐานะทางการเงินของธุรกิจในอุตสาหกรรมนี้
3. จะทำให้ทราบถึงความแตกต่างของฐานะทางการเงิน ระหว่างผู้ประกอบการที่มีขนาดใหญ่ ขนาดกลาง และขนาดเล็ก
- ✓ 4. จะทำให้ทราบถึงปัญหา ข้อบกพร่อง ตลอดจนอุปสรรคต่าง ๆ เพื่อนำมาแก้ไขปรับปรุง กิจการโรงพยาบาลเอกชน ที่กำลังดำเนินงานอยู่ในปัจจุบัน
- ✓ 5. เพื่อจะได้เป็นข้อเสนอแนะหรือแนวทางสำหรับผู้ประกอบการธุรกิจโรงพยาบาลเอกชนและผู้ที่เกี่ยวข้อง ในการวางนโยบายและมาตรการต่าง ๆ เพื่อแก้ไขปรับปรุงอันจะเป็นผลดีต่อการพัฒนาอุตสาหกรรมนี้ให้ดียิ่งขึ้น

ศูนย์วิทยพัชกร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย